

фактично здійснювати закупівлю, або ж у випадку відсутності створеного комітету з конкурсних торгів.

Залишається актуальною і проблема диференціації відповідальності за порушення у сфері державних закупівель. Заслуговує на увагу позиція Щукіна О. М., який вказує на необхідність при кваліфікації протиправних діянь чітко розмежовувати правопорушення, що вчиняються комітетом з конкурсних торгів як колегіальним органом, та проступки, за які відповідають лише деякі з його членів [3]. У даному контексті потребує узгодження також і міра відповідальності за правопорушення, передбачені статтею 164-14 КУпАП, залежно від корупційної складової правопорушення, проявів недобросовісної конкуренції, людського фактору тощо.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X: за станом на 6 лют. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 10.04.2014 № 1197-VII: за станом на 6 лист. 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1197-18/page>

3. Щукін О. М. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері державних закупівель / О. М. Щукін // Форум права. – 2014. – № 2. – С. 484–491. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_84.pdf

УДК 342.922

Песцов Р. Г., к.ю.н., доцент,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, м. Київ, Україна

МУНІЦИПАЛЬНА ПРАВОТВОРЧІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Тема доповіді обумовлена сучасними перетвореннями, які відбуваються на сучасному етапі розвитку української державності за останні роки. Зокрема, це стосується становлення місцевого самоуправління, як особливої форми публічної влади (в контексті децентралізації державної влади), та одним із найважливіших напрямків його діяльності – муніципальна правотворчість.

Оскільки саме до органів муніципальної (місцевої) влади звертаються жителі територіальної громади зі своїми проблемами, тому муніципальні органи управління першими визнають про реальні проблеми громадян і повинні своєчасно відреагувати на ці звернення, в тому числі і шляхом правового регулювання. Муніципальна правотворчість в умовах правового

дефіциту державного регулювання може допомогти ліквідації прогалин в праві, зміцненню законності та правопорядку на території муніципального утворення (територіальної громади), підвищення юридичного захисту громадян [1, с. 86].

У зв'язку з цим питанню муніципальної правотворчості має приділятися особлива увага. Адже саме на місцевому рівні приймається найбільша кількість нормативно-правових, індивідуально-правових актів, адміністративних договорів, які значною мірою впливають на розвиток, або занепад системи муніципального (місцевого) самоуправління окремо взятого муніципального утворення [1, с. 67].

Правотворчу компетенцію муніципальних органів можна визначити, як сукупність встановлених Конституцією, законами та статутами муніципалітетів повноважень органів муніципальної (місцевої) влади по прийняттю нормативно-правових актів з питань місцевого управління та окремих державних повноважень, які передані муніципальним (місцевим) органам влади [2].

Правотворчу компетенцію характеризують законодавчо закріплені повноваження муніципальних органів по правовому регулюванні різних сфер суспільних відносин, які реалізуються у співвідношенні з правотворчою діяльністю держави. Розмежування правотворчих повноважень між органами державної та муніципальної влади здійснюється залежно від сфери реалізації відповідних повноважень. Правотворчість муніципальних органів може здійснюватися лише на підставі і в межах законодавства, яким органи місцевого самоврядування наділяються такими повноваженнями.

У муніципальній правотворчості, як і в правотворчості в цілому, можна виділити три основні функції: 1) оновлення нормативно-правових актів; 2) усунення прогалин в праві; 3) впорядкування діючих нормативно-правових актів [3, с. 66-69].

Важливішою із вказаних функцій є оновлення нормативно-правових актів, оскільки дозволяє оперативно реагувати на умови життя та потреби населення і приймати нові, або додаткові нормативно-правові акти, або їх повної заміни. Третя функція дозволяє спростити та полегшити користування правовою базою.

Природа муніципальної правотворчості розкривається на підставі виявлення основних рис та особливостей муніципальної влади. До них можна віднести: характер суб'єктів муніципальної правотворчості (населення, як первинний суб'єкт, муніципальні органи – вторинні суб'єкти); локально-територіальний характер (реалізація за допомогою інститутів місцевого самоврядування); особлива сфера реалізації (питання

місцевого значення та делеговані муніципальним органам окремі державні повноваження); організаційна обмеженість муніципальної правотворчості (формування відносно самостійної системи нормативно-правових актів муніципального рівня).

Сутність муніципальної правотворчості виражається у функції територіальної громади і уповноважених органів місцевого самоуправління по виявленню волі населення муніципального утворення і формування у відповідності із нею публічно-владних приписів, які закріплені в нормативно-правових актах муніципального рівня, які визнаються і охороняються державою [2].

В юридичній науці по-різному тлумачаться і способи муніципальної правотворчості. Так, В. В. Лазарєв розглядає три способи правотворчості: «безпосередню, санкціоновану державою, правотворчість народу» [4, с. 98].

О. С. Піголкін виділяє три форми правотворчості: «прийняття нормативно-правових актів органами держави, безпосередньо народом (референдум), підписання угод, що містять норми права» [5, с. 203-204].

На думку В. В. Таболіна «місцева влада «законодательствует», самостійно здійснює правове регулювання в трьох випадках: 1) при відсутності державної правової регламентації з будь-якого питання повністю і немає жодної необхідності в її існуванні; 2) з питань, які врегульовані державою в загальному вигляді і є потреба в «місцевій юридичній конкретизації»; 3) коли законодавство не в силі охопити багатоманітність місцевих особливостей» [6, с. 64]. На наш погляд, доцільно вважати сукупність зазначених думок поняттям муніципальної правотворчості.

Таким чином, муніципальну правотворчість можна розглядати як встановлений законодавством процес прийняття рішень з питань муніципального (місцевого) значення, а також з інших питань, які реалізуються органами муніципальної влади, безпосередньо населенням, органами місцевого самоврядування відповідного муніципального утворення (територіальної громади), або їх посадовими особами шляхом прийняття муніципальних правових актів, або підписання договорів, які містять правові вимоги.

Література

1. Алешкова Н. П. / Муниципальное правотворчество: понятие и сущность / Н. П. Алешкова // «Юридические исследования». – 2013. – № 7. – С. 67-87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: DOI: 10.7256/2305-9699.2013.7.8776
2. Гавришев О. Е. Муниципальное правотворчество в Российской Федерации: дисс... канд. юрид. наук. – Ростов-на-Дону, 2004. – 154 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/munitsipalnoe-pravotvorchestvo-v-rossiiskoi-federatsii#ixzz3RN86LG7c>

3. Шугрина Е. С. Муниципальное право Российской Федерации: учеб. / Е. С. Шугрина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 672 с.
4. Общая теория права и государства / Под ред. В. В. Лазарева. – Москва, 1994. – С. 122.
5. Общая теория права / Под ред. А. С. Пиголкина. – Москва, 1995. – 383 с.
6. Таболин В. В. / Право муниципального управления / В. В. Таболин. – Москва, 1997. – 64 с.

УДК 336.2

Пивовар І. В., к.ю.н.,

Інститут кримінально-виконавчої служби
Державної пенітенціарної служби України, м. Київ, Україна

ЗНАЧЕННЯ ФАКТИЧНИХ СКЛАДІВ У ФІНАНСОВО-ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Зміна форматів сучасного державного впливу на суспільні процеси загалом, та у фінансовій сфері зокрема, актуалізує нині вирішення такого важливого для теорії і практики (зокрема, нормотворчої) завдання, як визначення місця фактичних (юридичних) складів в фінансово-правовому регулюванні фінансових відносин.

Одним із напрямів вирішення вказаного питання вбачається – здійснення аналізу функцій фактичних складів.

Філософське трактування ключового слова «функція» вказаного термінологічного звороту вказує на її призначення (як способу елемента системи) охарактеризувати суттєві риси взаємозв'язку певних структур, що взаємодіють між собою, для досягнення певного ефекту [1, с. 748]. З урахуванням цього, у широкому значенні, під функціями фактичного складу розуміються основні способи його взаємозв'язку з регульованими фінансовими правовідносинами; або ж як завдання, що вирішує такий склад в процесі фінансово-правового регулювання.

Вбачаючи основною метою фінансово-правового регулювання фінансових правовідносин саме реалізацію останніх, можна стверджувати, що саме фактичні склади, так само як і юридичні факти, виконуючи свої основні функції, слугують фактичними передумовами виникнення, зміни, зупинення, відновлення та припинення фінансових правовідносин. При цьому кожний фактичний склад, утворює, розвиває або припиняє відповідне правовідношення, виходячи з цілей та завдань, що постають перед конкретним видом фінансового правовідношення (матеріальним, процесуальним тощо). Отже, основні функції фактичних складів у